

J.-B. HÉTRAT

1135

Avea

BUCUREȘTI

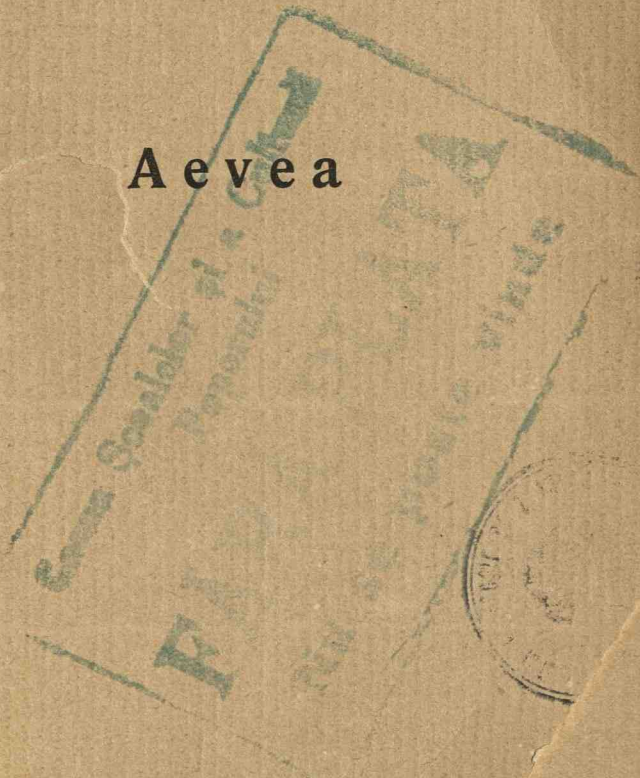
EDITURA LIBRĂRIEI SOCEC & Co.

1907

XX-578

A e v e a

V ✓
J.-B. HÉTRAT

57410
A e v e a

BUCUREȘTI

EDITURA LIBRĂRIEI SOCEC & Co.

1907

Biblioteca Centrală Universitară
"Carol I" București

Cota 3320

300

B. C. U. "Carol I" - Bucuresti

C201803442

BA 742 584

IN LINIȘTE

Păduri fără margini și făr' de cărare
Iși tae o dungă pe-albastrul întins;
Iar colo, departe, ca umbra în zare,
Se pierde Ceahlăul de măguri încins.

Ca 'n mreajă de visuri stau frunzele mute.
Pieziș dau în ramuri întinse spre-apus
Drumețele raze grăbite să-și mute
Aiurea-al lor zâmbet de farmec nespus.

O salcie în fundul pădurei uitate
Stingheră-și îndoae pletosul frunziș,
De-atinge covorul prin care străbate
Părăul de munte cotind pe furiș.

În aer — nici urmă de boare s'alinte
Cu blânda-i suflare vrăjitul brădet;
O dulce-oboseală cuprinde-a mea minte,
Și 'n sufletu-mi pacea pătrunde încet.

Și 'n voie colindă gândirea pribeagă
Prin țărături văzute cu ochiul închis,
Și 'ncetul cu 'ncetul o lume se 'nceagă
Țesută cu basme născute din vis.

Tăcerea doar numai Tazlăul de-o curmă,
Pe-alocuri când pietre răsar ca un val:
Zorind înainte le lasă în urmă
Și-aruncă 'mprejuru-i vârtej de opal.

De-alungu-i stau brazii umbrindu-l cu cetini
Și par'că se pleacă spre unda sglobie . . .
— Ce 'ngâni tu la codrii, la vechii-ți prietini,
Tazlăule, spune-mi și mie!

— Ce 'ngân eu la codrii când bolta-i cu stele
Sau când e scăldată în mândru senin?
E-un viers care poate ușor să te 'nșele,
Și viersul de jale mi-i plin.

Cu apele mele în veci călătoare
Din munte în vale îmi mângâi pădurea
Ce tot mi se plânge că aprig o doare
Când brațul ridică securea.

Pe unde fu pacea doar sbuciumu 'ncăpe,
Stârnit și de plumbul ca fulgerul iute,
Și tot mai arare azi vin să s'adape
Din unda-mi sfoasele ciute.

Tu pașii 'ndreptat-ai voios în spre mine
Ca dornic tovarăș al singurătăței,
In suflet cu setea de clipe senine
Fugind de-amăgirile vieței, —

Și multe ți-aș spune... Și multe-ai pătrunde
Din graiu-mi la umbra cu miros de brad,
De-ar crește puternic spumoasele-mi unde
Să n'am nici o urmă de vad...

PE CULMEA ÎNĂLȚIMEI...

Pe culmea înălțimei ondulate
De nouri pibegi de aproape-atins
Stă mândrul crai al codrilor, învins
De furia furtunei nenfrânate.

Stă trist 'nălțându-și brațele sfărmate
Și creștetu-i ciuntit spre ceru 'ntins,
Și nu se mișcă, de fiori cuprins,
Nici vântul blândeii primăveri când bate.

Doar rădăcinile 'n adâncuri prinse
De creasta înălțimei de-l mai leagă
Și încă nu-l despart de vechii-i soți...

Un fulger din tărie se desprinse
Și pare' anume a voit s'aleagă
Pe bradul cel mai falnic dintre toți.

ELADA

Se plânge bătrâna Eladă
De faima-i apusă pe veci:
Olimpul cu mândra-i pleiadă
Și templele toate sunt reci...

Din pietrele lor îngropate
Sub iarbă ies voci magistrale,
Și-auzi cum în tremur străbate
Prin ele lung vaer de jale.

Din mândrul lăcaș al științei,
Din templul mărețelor arte —
Al inimei farmec și-al minței —
Rămas-au morminte deșarte...

Și doarme sub bolta vrăjită
Elada 'ngropată de vie,
Bocindu-și haina ursită,
Vai! fără nădejde să 'nvie!

Și cum să nu-și plângă ruina
Ajunsă muzeelor pradă,
De nu i-a rămas nici tulpina —
Sărmana, bătrâna Eladă!

Ca rupt din poveste fu visul
Trăit de frumoasa Eladă
Odată!.. Și trist i-a fost scrisul:
Din zână — robită să cadă.

Doar slabul Ecou—să-și răzbune
Pe Chronos — mai duce cu sine
Departa, în tremur de strune,
Crâmpee de ritmuri senine...

Dar unde-s vestitele-arene
De-aezi ce luptau pentru laur?..
La Bursă-i azi Pallas Athenæ,
Iar Zevs — e Vițelul-de-aur!

Se plânge bătrâna Eladă
De faima-i apusă pe veci:
Olimpul cu mândra-i pleiadă
Și templele toate sunt reci. . .

VEDENIE

In trista-i și rece 'ncăpere
Din catul întinsei zidiri,
De ploi și de vreme 'nnegrită,
De unde privirea cuprinde
Mai toată Cetatea Luminei,
Imi pare și-acuma că-l văd pe bătrân
Cum stă lângă-o masă de brad încărcată
C'un vraf de roțițe de aur...

Adâncea tăcere ce 'n juru-i plutește
E doar întreruptă de murmurul surd
Ce 'n tremur străbate 'n odae.

O searbădă rază din lampa
Rămasă nestinsă
Se 'ngână cu vesela zilei lumină
Ce scaldă cu plinu-i puternic
O palidă frunte de om.
Și omul ca piatra e fără de glas,
Și-i făr' de mișcare ca lutul;
Căci moartea
Ca fulgerul, fără de veste,
Pe loc îl izbî.

Și totuși...
Oprit să-și mai numere banii
Bătrânul și-acuma se pare că-i soarbe
Cu ochii-i de fiară 'nsetată;
Iar mâna-i osoasă și lungă
In vraful de aur
Se vede hidos încheștată.

Năpraznica secerătoare de vieți,
Spre-a ei desfătare — s'ar crede —
Cătat-a să 'nchege'ntr'adins
Pe buzele supte-ale jertfei,
Aleasă în pripă,
Uimirea și groaza...

Precum și 'n privire să prindă
In treacăt o clipă...
Dar unde-s cuvinte — un grai,
Oricât de puternic — s'o spună?

Pe fața-i brăzdată de ani
Și stoarsă de grija de-a strânge mereu,
Precum și de veșnica frică de oameni,
Mai văd...

Icoană pe veci neuitată!
Ca vulpea surprinsă de aprigul plumb
In clipa când dânsa,
Crezându-se nesupărată de nimeni,
In tihnă își sfâșie prada —
Rânjește cadavrul.

Inchide-ți pleoapele grele
Hidoasă vedenie — și piei!
Rânjirea-ți îmi turbură somnul,
Când fără de veste-mi răsai
Cu capul plecat spre perete,
Cu trupul de masă lipit,
In fundul mansardei sărace,
Alături de altă 'ncăpere,
Din care iluzia-măeastră

Făcea un feeric palat,
Un templu de gingașe visuri...

De-acuma prăpastia întunecoasă
Pe veci te desparte
De idolul zilelor tale,
De scumpa-ți comoară încet izvorâtă
Din silnica muncă la care
Tu singur te-ai fost osândit,
Din nopți nedormite,
Din jertfe 'ndurate cu drag,
Din lipsa răbdată 'n tăcere
Și jalea atâtor flămânzi...

Și 'n juru-ți nu-i nici un prieten,
Nici rude nu sunt, nu-i nime pe lume
Să verse, de milă pătruns,
O lacrimă caldă măcar:
In juru-ți e numai deșertul...
Căci tu pentru cine trăit-ai
De nu pentru trista-ți himeră,
Nebune?

Ah! dacă-ai putea, cel puțin
Acuma, în clipa când luneci

In haosul fără de zori,
Din pieptu-ți un strigăt să smulgi,
Un vaer sălbatec—să râzi între lacrimi
De zilele tale lipsite de tot
Ce-i vrednic de trai: de dragostea caldă,
De sfânta iubire de semeni —
Să râzi într'atâta
Incât să zbucenească în hohot
Deodată cu tine și Iadul!

ȚESĂTOAREA

Un chip zugrăvit pe hârtie
Sub candela stinsă-i lipit;
Ce chip e — de-abeà se mai știe:
Atâta de fum e cernit.

Pe-o ladă ca vremea bătrână
Atârnă o scoartă'n țarțamuri...
Și trist sărăcia se 'ngână
Cu vesela rază din geamuri

La care se tot lămurește
Icoana — e chiar Născătoarea,
Ce blând ca o mamă privește
Cum calcă'n tălpigi țesătoarea.

Femeia e tânără încă,
Dar fața-i se pare de ceară,
Și vezi din privirea-i adâncă
Cât ziua îi cade de-amară.

Deși doborîță de muncă,
Nu lasă din mână urzeala,
Și tot înainte-și aruncă
Suveica, bătând cu vătala.

Și brazii-s așa de aproape
În mândra lor haină de vară!..
Iar dânsa clipind din pleoape
De-abea se mai uită pe-afară,

Și lung să ochească iar prinde
Spre natra pierzându-se 'n sul;
În ochii-i o apă se 'ntinde,
Iar tâmplele-i toacă: destul!

Și-ți pare că 'n ritmul vătălei
Un viers tânguios se desprinde
Din veșnicul vaer al jalei
Ce-nimi atâtea cuprinde.

— Rog, spune-mi câți coți ești în stare
Să țeși negrăbită 'ntr'o zi?
—Nici patru—cât ziua-i de mare;
Nici patru, ori cât aș zori...

De-abeà mai dau ochii în gene...
Făceam pân' la nouă — rușine!..
Dar câte-s pe câmp buruene
Atâtea păcate pe mine.

Și-i vară!.. Când iarna m'ajunge
Cu brațele cruce tot stau...
Ți-aș vinde—dar, zău, nu-mi ajunge!..
Un val mai am, unul—să-l dau?..

Dar dacă m'oi duce ca mâne,
De grijă-apoi cine să-mi poarte?..
O vieată-am țesut și-mi rămâne
De-abeà de un giulgiu—la moarte...

549/50
CZ01R 03442

MOȘ PETREA

Băeții steteau de poveste,
De câte prin lună și soare.
Moș Petrea mijia. Făr' de veste
Un tunet îl pune 'n picioare.

Se 'ntunecă cerul deodată,
De dungi sclipitoare brăzdat,
Și-o ploaie cu ghiață 'ncărcată
Năvalnic pornește spre sat.

Moș Petrea să-și scape ogorul
Zorește s'alunge furtuna,
In prag înfigându-și toporul...
Dar geaba: curg norii într'una.

Bătrânul din nou se repede
Să 'nfigă cuțitu 'n pământ,
Dar piatra vrăjită-i, se vede...
Porumbul se sbuciumă 'n vânt.

Mai cearcă el totuși s'o prindă,
Cerând să-i aducă un clește...
— Acolo-i, bunicule, 'n tindă!
— Vezi adu-l, băete, grăbește!

L-aduce. Și repede-afară
I-l zvârle 'ncercatul bunic.
Obrajii lui par'că-s de ceară:
Nici asta n'ajută nimic.

Din grijile care-l apasă
L-ar scoate doar numai porumbul,
Și... uite cum piatra se'ndeasă
Izbind în ogoare ca plumbul!

Bătrânul cu greu se mai ține
Și-l mistue gândul nebun:
Ar fi el un mijloc, vezi bine...
Dar unde-i nueuea de-alun

Cu care o broască fu 'n pripă
Din gură de șarpe scăpată?...
S'o poarte în aer o clipă,
Ca piatra să stea fermecată!..

Dar nu e!.. Zdrobit de durere
S'așează, cuprins de fiori,
Moș Petrea privind în tăcere
Ogoru-i muncit cu sudori...

II

Puhoiul de piatră să vadă
Cum face să sune pereții,
Spre ușa colibeii grămadă
Se 'ndreaptă 'ntr'un suflet băeții.

Ghiontindu-se gureși s'adună
Ai bunului dragi „băetani“,
Ce n'ar da, ca vârstă, 'mpreună
Tuspatru nici treizeci de ani...

Li-s fețele arse de soare
Și'n zdrențe cămașa le pică;
Dar cresc ca și iarba 'n răzoare,
Și doar de strigoi de li-i frică.

Cel mare pe frați dăscălește,
Iar altul întreabă acum:
— Pe lup oare piatra-l trânteste?
Hai, Nicule, spune... — Păi cum!

De nu s'ar ascunde, vezi bine...
Ea poate și-un urs să doboare...
— Dar piatra de unde ne vine?
— E-adusă de fermecătoare...

— De fermecătoare?... — Firește!
Să nu ni-o trimeată nu-i an...
— Dar piatra de unde pornește?...
— Păi, știu eu!... Doar nu-s năsdăran!

— Da oare de ce să ni-o facă?
— De ce?!.. să le strice pe toate...
Pe dânsa nici Sfântul n'o 'mpacă:
Urâtă-i cum nu se mai poate.

Și pomii cumplit ce-i mai strică!
Se duce și mărul bătrân...
— Minciuni spui, ascultă-mă, Nică:
Mai stă el — trei crengi îi rămân...

— Ba pun rămășag că și ele
S'or duce — ia uite-te, frate!
Le frânge că-s prea subțirele;
Ascultă vântoaia cum bate.

Și nucul de-abea se mai ține;
Mă prind că și nucul s'a dus!..
(Mezinul să vadă mai bine,
Il roagă să-l urce mai sus).

Și Nică în spate și-l urcă:
— Ce boabe, de pare că-s ouă!..
Le 'mpușcă pe toate, le 'ncurecă...
— Așa e cu piatră când plouă!..

III

Și grindina'n vrafuri se strânge
Pe-alocuri împinsă de vânt,
Porumbul mereu se tot frânge...
Il culcă treptat la pământ.

Un trăsnet. Grăbit își fac cruce
Băeții'n a genei bătaie.
Lui Petrea nădejdea-i se duce,
Se duce ca focul de paie...

— Așa e că n'a fost minciună
Cu mărul ce-atât ni-a fost drag?
Nu-i glumă, băeți, e furtună!
Păcat că n'ați pus rămășag...

Și nu contenește să bată
Urgia, și fără de 'ncetare
Curg norii de gheață. Deodată—
Mușcat ca de șearpe tresare

Moș Petrea, de-i tremură gura:
Porumbul sub ghiată-i culcat!..
Țintindu-și năuc arătura,
El pumnu-și ridică 'nceleștat,

Apoi... dând din lungile-i plete,
Pe cari le 'nălbiseră anii,
El fața și-a 'ntors la perete
Să nu-i vază ochii... orfanii.

FLOAREA CE ASTĂZI SURÂDE...

(DIN SHELLEY)

The flower that smiles to-day
To-morrow dies...

Floarea ce astăzi surâde
A doua zi moare;
Iar tot ce dorim noi statornic să fie
Ne pune 'n ispită și fuge.

Dar ce-i fericirea pe lume?
Un fulger ce-și râde de noapte
Și numai o clipă-i stăpân.

Prea fragedă ești, o! virtute,
Și rară tu, prietenie!
Și vai! cât de scump, o! iubire,
Tu clipele-ți dulci ni le vinzi!
Iar noi — deși repede pier —
În urma lor tot mai departe trăim,
Precum după tot ce „al nostru“ numim.

Pe când înc'albastru e cerul
Și veselă floarea;
Pe când încă mugurul copt
Mai lasă crâmpei de nădejde
Zilei ce-acum asfințește —
Visează!.. Apoi te trezește
Să plângi!

POVEȘTEA UNUI SUFLET

Doar ici colea se mai întrezărește
Prin crengi cernite-o frunză arămie;
Pământu-i stors, iar cerul trist vestește
Că e pe ducă toamna cea târzie.

Și-și spune greierul în disperare,
Amar jălind, zădărniciți-i vieață.
La ruga-i a rămas făr' de 'ndurare
Furnica, darnică doar la povață...

De-aproape tânguirea-i s'o asculte
Se pitulă-un scatiu răzleț, deprins
In zilele-i să 'ndure-atât de multe
Când codru-i fără glas și câmpul nins:

— „Neoțelit în aspra luptă-a vieții,
Mereu în voia inimei lăsat,
Cântam voios din zorii dimineții
Și până către-amurgul fermecat...

Cântam ce spun izvoarele de munte
Când în a primăverelor suflare
Pornesc din sânul stâncelor cărunte
Să-și țeară pe sub flori a lor cărare.

Cântam asemeni vântului pribeag
Ce prin desișul codrului se pierde, —
Când crengile plecându-se cu drag
S'alintă par'că să le mai dezmiere...

Cântam!.. Așa doar m'a făcut natura
Să cânt și eu ce-a fost cântat în veci...
Da 'n loc de dragoste găsit-am ura
Și luarea 'n răs a inimelor reci.

Degeaba-mi mai zâmbea blajinul soare
Când tot așa zâmbește la furnici. .
Ce-i pasă lui de-un suflet care moare
Strivit de sufletele cele mici!..

Și m'a sosit nemilostiva vreme
De nu mai vrea țărâna să mă poarte.
Mi-i foame, vai! și vântul aprig geme
Un gemăt lung ca bocetul de moarte.

Mă lasă cel din urmă strop de vlagă
Din pieptu-mi săgetat de fiori de ghiață.
O, cerule, și tu, câmpie dragă,
Voi, visuri dătătoarelor de vieață, —

Mă sting, mă duc cu nențeleasa-mi jale!..“
— „Te 'nșeli, te 'nșeli — un dulce glas răspunde —
Eu te 'nțeleg!.. cu vaetele tale
Tu inima mi-o rupi, dar n'am de unde...“

Te uită la aripa-mi ostenită,
Privește trupul meu de lipsă supt;
Să-mi pot hrăni odrasla flămânzită
Din lan în lan mă zbucium nentrerupt.

Dar cum puteam să trec cu nepăsare
Pe lângă-un suflet fără de noroc? ..
Te-am auzit plângând și, de 'ntristare,
Ca să te mângâi m'am oprit în loc“... .

— „O cât mi-alini tu ceasul morței mele,
Scatiule, cu-a ta compătimire!
Și-a tale zile, dragă, știu că-s grele,
Dar nu te-atinge a soartei prigonire

Atât de crud în lupta cea nedreaptă...
Mă duc, mă duc... O, vină lângă mine...
Se lasă-un vâl pe ochii mei, — așteaptă
Să mi-i închizi... mă duc, rămâi cu bine“... .

Sinistru glasul vântului sporește
Vuind din răputeri a vijelie,
Pe când scatiul blând îl ocrotește
Pe greier, sub aripă să-l învie.

Dar fără de folos se mai frământă
Să-l zmulgă-acum din ale morței ghiare,
Și printre lacrimi de iubire sfântă
Zbucnește-un blestem plin de 'nverșunare.

NOCTURNA

.
Deodată... ca ropot de ploaie
Pornit-a să bată pripit,
Și-și scutură lenea greoaie
Pe Măgura — codrul trezit.

E boarea ce vesel colindă
Din codrii vecini rătăcită;
Mlădițele cată s'o prindă
S'asculte-o poveste vrăjită...

Bătrânii și ei să s'avânte
La veselul mlăjilor șuer...
Ca doară și lor să le cânte
In frunză vr'un cântec din fluer...

Molizii cu brațele 'ntinse
Țin prinsă-adierea 'n țarțamuri.
In afini o horă se 'ncinse —
Le zornăe pinul din ramuri.

Pornit-au să joace frățește
Și rugii de mure cu-alunii;
Iar Muma-pădurei zâmbește
Privind cum se 'nhață nebunii.

Mesteacănu 'n haina-i surie
— El pururea tremurător —
Iși flutură frunza-argintie
Să fure la șoapte de dor...

Arinii 'n desimea stufoasă
Iși scutură somnul și ei,
Să-și spună din frunza cleioasă
Poveste cu zâne și zmei.

Iar ulmii... dar ce să le pese
De zâne și altele multe!..
Sunt basme: le stau nențese —
Și nici nu le vine s'asculte!..

Se uită la salcea pletoasă
De sus cum se pleacă vibrând
Să prindă vre-o șoaptă duioasă,
S'o 'ntoarcă apoi tremurând...

Zâmbește și tisa 'ndesată
De râde întreaga pădure,
Și țanțoșii fagi se desfată,
Uitând de călăi cu secure...

Iar luna pe bolta senină
Molatec urmează-a ei cale.
Nocturna se prinde mai plină:
Vuește Tazlăul din vale.

Cu glasu-i ce sună-a aramă
El ține mărețul andante,
Și-și țese măeastră lui gamă
Croind contra-timpuri savante...

De'ntâmpină pietre-ascuțite
In cale — trecând peste ele
Iși zvârle, spumând, pe sărite,
Arpegii în stropi de mărgele

Fantastic — de 'ncepe să-ți pară
Că sună fanfarele nunții...
Și 'n farmecul nopții de vară
Vibrează și valea și munții...

Lăsând apoi dârzele dieze,
Trufașul o ia mai domol
Și 'ncepe spre largu-i s'așeze
In tihnă duiosul bemol...

Senine merg toate 'mpreună
In farmecul boarei. Și-agale
Iși varsă molateca lună
Lumina-i de vrajă în cale.

Fior pretutindeni străbate
Și scapără 'n iarbă scânteii:
Iși duc licuricii în spate
Nocturnei prinosul și ei...

Și până și stâncă vibrează,
Sub bolta ca floarea de in;
Pe Măgura codrul serbează,
Iar văile isonu-i țin—

Serbează feerica noapte
De vară sub veghea de stele;
Și blând simfonia de șoapte
Inchide pleoapele grele...

Tazlău

CÂMPIA TĂCEREI

Sub cerul de plumb,
Brăzdată de cruci și de lespezi
Se 'ntinde câmpia tăcerei...

De aprigul crivăț—al iernei stăpân—biciuiți
Adastă 'n a lor resemnare copacii,
Cu brațele 'ntinse,
Podoaba din nou să le vie.
Și 'n mijlocul lor o răchită
Cu frunzele pururea verzi,
Ce birue singure frigul,
Robește privirea uimită...
Și 'n preajmă-i, tăcuți,
Așteaptă cei vii și ascultă.

Și ard lumânări. Aproape de ele,
Nepăsător împletite,
Cununi, frumoase cununi, atârnă
La capul sicriului alb,
In care o floare 'mpietrită
De-a morței suflare
Zace.

Și preoții cântă deprinși într'atâta
Să vadă pe cei ce se duc,
Incât să mai simță și golul
Acelor ce 'n urmă rămân
De mult sunt scutiți.
Ei cântă și 'n fum de tămâe
S'aude:

*... că ești învierea și vieța
și-odihna adormitei...*

O, minte ce lumi zămislești și dărâmi
Setoasă de-a ști, și care pe oameni
Li faci Prometei,
Puterile ascunse-ale firei răpind, —
Ce-i moartea, îmi spune!

— O clipă în haina îngustă
A unui cuvânt,
Și făr' de 'nțeles e cuvântul...

O, salcie, deprinsă cu morții,
De ce-ți îndoști pletoasele crengi
De-ajung la mormânt?
— Mi-i milă de voi.

Și 'n fum de tămâe s'aude din nou:
*... că ești învierea și vieța
și-odihna adormitei...*

Și lung mai e cântecul lor!
Și-i rece precum e unealta de fier
Ce sapă 'n țărână lăcașul de-odihnă!

La fața de ceară a moartei
Mă uit, dar nu ca să plâng;
Văd lacrimi destule
In ochii trudiți de nesomn, —
Mă uit ca să prind
Un semn de 'nțeles,
O umbră măcar...

Pe tâmpilele moartei
De-acuma scutită
De tot ce sărmanele inimi sfâșie
Se 'nchiagă cuvântul: *Tăcere...*

Și cerul de plumb
Și aprigul crivăț
Și-adânc răscolita țărână
Și 'ntreaga câmpie brăzdată de lespezi
Stau mute, misterul păstrând...

Și-un glas obosit
In corul de clopote sună:
*... că ești învierea și vieța
și-odihna adormitei...*

Și-acuma...
O rugă mai scurtă —
Și huma înghite sicriul.

Un leagăn și-o raclă
Și într'amândouă — un vis...
Din leagăn spre raclă s'ajungi
Ți-i drumul deschis:
Croită e calea durerii!

Năluci făurind, de patimi orbiți,
Pășim printre spinii cărărei înguste,
Și 'n zare se 'ntinde imensul Calvar
Ducând spre noianul Uitărei...

SE DUC PRECUM VISUL...

Ca printr'o fereastră cu negre zăbrele
Străbate prin bolta de plumb cenușie
Fior de lumină.

Și firea cuprinsă de gemete grele
Sub vântul tomnatec urlând a pustie
De groază e plină.

Iar vântul în voie sporește furtuna,
Incât să mai lupte tulpina ușoară
Abeà de mai poate.

Din ramuri desprinse cad frunzele 'ntr'una,
Cad șiruri răzlețe — și par'că să moară,
Grăbite sunt toate...

Se duc precum visul de aur se duce,
Truditele gânduri când prins-au să 'ngâne
Un cântec de jale;
Când vieața strivește sub greaua sa cruce
Pe cel ce pierzându-și încrederea 'n „mâne“
S'abate din cale...

Se duc, și pădurea treptat răvășită
Doinește plângându-și podoaba zglobie
Din crengile-i dese.
Iar pânza zăpezei sub bolta cernită —
Trist giulgi ce-l urzește stihia 'n urgie —
Flori moarte își țese...

GLOSSA

Purtându-ți fruntea 'n veci senină,
Urmează-ți brazda înainte,
Departe de-a mulțimei tină
Stăpân pe gândul tău cuminte.

Să nu urăști pe nime 'n lume:
Destul de ură lumea-i plină...
Fii bun în al dreptăței nume,
Purtându-ți fruntea 'n veci senină.

Te lasă 'n voia minții tale
Și-a inimei ce nu te minte...
Pe-al vieții drum bătut de jale
Urmează-ți brazda înainte.

Milos și drept, nu 'ntoarce fața
Dela durere și-o alină,
Ca doar cu rost să-ți fie vieța
Departate de-a mulțimei tină.

De-ți răsplătesc chiar mișelește
Iubirea cei săraci la minte,
Să dai din umeri... și zâmbește,
Stăpân pe gândul tău cuminte...

Stăpân pe gândul tău cuminte
Departate de-a mulțimei tină,
Urmează-ți brazda înainte,
Purtându-ți fruntea 'n veci senină.

ALLAH EKBÈR!

Stambulul doarme. Prinsă în catene
Stă 'n port corabia ca fermecată,
Și Bosforul sub bolta înstelată
Cu șiru-i lung de maestoase scene

Un vis mi-aduce pe obosite gene
Și prind s'adorm... *Allàh Ekbèr!* deodată
S'aude din gîamia 'ndepărtată:
E muezinul care 'ngână-a lene

Că-i ceasul rugei. Și prelung a vaer
Chemarea-i tremură 'n pustiul aer,
Și tot mai rar ecoul îi răspunde...

Și 'n umbre rătăcind încearcă 'ntruna
Pe luciul nestatornicelor unde
Apusu-i nimb să-și prindă — Semiluna...

VICTUS

(Vițelul-de-aur rânjind la cer)

—Eu te-am învins, Stăpâne! Deșert ți-i ceru 'ntins!
Privește-ți gloata care, de patimi îmboldită,
Spre tine nu-și mai duce privirea ațintită,
Ci mi-i robită mie!.. Nu vezi că te-am învins?

Nălucă ți-i puterea, și-a mea — altar nestins!..
De 'ntâmpin câte-odată vre-o minte mai cinstită,
E rar să nu se-abată, de nadă-ademenită,
Din culmile-i senine, și... înc'o stea s'a stins!

(Se 'ntunecă cerul ; fulgere sclipesc ; Vițelul-de-aur mai îndrăznet)

Degeaba-ți mai răsună neputinciosul tunet
De care-și râde ceata ca de 'nvechite glume,
Pe când—privește-ți turma cucernic cum se 'nchină,

Cuprinsă ca de friguri, la-al aurului sunet!

(Stăpânul în mânia)

— Destul, făptură hâdă!

(Vițelul-de-aur)

— Mai hâdă-i a ta lume,
Dac'am putut, Bătrâne, s'o prăbușese în tină.

CA SA TE 'MPACI...

Ca să te 'mpaci cu tine însuși
Să nu aștepti răspată 'n lume,
Și-ascunde—dacă suferi—plânsu-ți
Să n'aibă cine face glume...

Tu de mulțime te ferește,
Când prea la inimă e mică
Să simtă ce te 'nsufletește
Și ce deasupra-i te ridică.

Pe cine vrea să te 'nțeleagă
Tu să-l întâmpini cu iubire:
Un singur om e-o lume 'ntreagă
Când gândul bun și-a ta simțire

In caldu-i suflet se resfrâng.

PRIMĂVĂRATECUL VÂNT...

Primăvăratacul vânt, vestindu-ne luna lui Prier,
Dulce adie și-un gând ce vesel prin creier colindă
Țese un cântec voios; pe aripa lui străvezie
Visul mă 'ndrumă senin spre lumea de patimi scutită:
Lumea de dulci amăgiri. Deodată cu vocea ei trează
Mintea-mi îngână încet: „Prea multe lăsat-ai în urmă
Ca să le uiți într'o zi! De crezi tu că-ți e cu putință,
Nu te uita înapoi la șirul atâtor morminte
Unde iubiții tăi zac. Ca moartea e nepăsătoare
Vremea, și totuși mereu ca stâncă trecutul ne-apasă

Făr' de răgaz! In zadar căta-vei 'n seninele sfere, —
Veşnic de dor frământat, cu inima 'n veşnica luptă,
Nopti dureroase veghind, — uitarea şi liniştea scumpă.
Geaba căta-vei rostiri să poţi tălmăci prin icoane
Cât eşti de mic pe pământ şi cât ți-i durerea de mare!
Cine-i de vină?.. De ce muncit de-a ta sete de-a şti
Veşnic încerci să pătrunzi în tainele firei întregi?..
Geaba te mişti într'un cerc, ce par'că 'nadins se

[ngustează.

Tâmplesle-ţi ard când ajungi la primul tău punct de
[pornire,

Biet al gândirei Sisif!..

Geaba ți-aş spune: *să crezi* în închipuita minune
Care în fragezii ani cu farmecu-i blând te 'ngână;
Prea e târziu să revii, în ea să găseşti mângâiere...
Calea-i croită: fatal te îndeamnă să mergi înainte, —
Deci înainte te du! Şi cea mai cuminte povată
Este să suferi tăcând...

Primăvăratecul vânt vestindu-ne luna lui Prier
Dulce adie şi-un gând în ritmică monotonie
Țese un vers dureros...

INVINGĂTOR

(DIN EDGAR POË)

Lo! 'tis a gala night
Within the lonesome latter years...

Priviți! E-o noapte de serbare
In anii cei din urmă și ntristați ai vieții.
Un roi de îngeri,
Purtând un vâl și 'n lacrimi înnecați,
S'așează 'n fața unei scene să privească
O dramă de speranțe și de temeri,
Pe când, într'un suspin, orchestra
Cântarea sferelor îngână.

În chipul Domnului din ceruri, mîinii
Șoptind mereu nedeslușite vorbe,
Plutesc neastâmpărați în aer —
Păpuși supuse ce se mișcă la porunca
Făpturilor uriașe și pocite
Ce mută după plac decorul scenei
Și scutură de pe aripa lor de condor
Blesteme și pedepse nevăzute.

Ciudata dramă 'nfățișată — credeți —
De nimenea uitată n'o să fie!
Fantoma ei mereu e urmărită
De gloata ce nu poate s'o 'nțeleagă,
Ea care se 'nvârtește 'n cercu-i strâmt
Ce veșnic la acelaș punct se 'ntoarce—
Și multă nebunie, vai! — păcate și mai multe
Și groază — sufletul urzei 'ntregi.

Dar iată 'n mijlocul puhoiului de mîinii
S'arată pe furiș urâtă târâtoare,
Dihanie de sânge 'nlăcomită, care vine
Sucindu-se pe scena solitară!
Și 'n zvârcoliri de moarte
Li cad toți mîinii pradă;
Iar serafimii plâng în fața-atâtor guri de viermi
Muiate 'n sângele 'nchegat de om.

Și-acum luminile se sting deodată toate!

Și peste fiecare trup ce mai svâcnește

Cortina — ca zăbranic —

Se lasă 'n jos cu zgomot de furtună,

Și îngerii 'ngroziți se scoală tremurând,

Și palizi aruncându-și vălul

Grăesc: „Ce s'a jucat pe scenă-i tragedia „Omul“

Și-al ei erou — Cuceritorul Vierme!“

V E N D E T T A

În Bastia, ora de lângă-albastra mare
Ce scaldă Corsica — sub pavăză străină
O navă 'n port s'oprì. D'acì era să-și țină
Mai înspre sud întinsu-i drum făr' de cărare

Deabeà a doua zi. Priveam cu nerăbdare
Împrejurimea Bastiei mergând în clină;
Și, vesel, în azur de valuri de lumină
Pornii pe jos spre înflorita depărtare.

S'o duci pe puntea unei năvi atâtea zile —
De l'ale Dunărei bătrâne guri pornind —
Ce mulțumire iar să calci pământu-acum!

Și nu mai numărăm sub pașii mei la mile...
Dar la întors, cam pe 'nserate, rătăcind,
Trudit bătui la poarta unei case 'n drum.

* * *

Un Corsican bătrân, dând ușa la o parte,
Uimit s'oprì în prag poftindu-mă în casă:
„Din țări străine vîi și graiul ne desparte —
Imi zise el. Și, drept răspuns, privind spre masă:

—Vorbesc și limba 'n care-i scrisă-această carte, —
I-am zis. Era *Torquato Tasso*. Prea retrasă
Părea căsuța lui de altele departe.
O vie o 'nvelia cu multă roadă-aleasă.

Obrajii omului păreau brăzdați de daltă.
Era uscat, vânjos și de statură 'naltă;
Un chip frumos cu ochii plini de energie.

El dinainte-mi puse pâine, vin și poamă;
Și dând ușor din deasa-i și 'nălbita-i coamă!
„Poftim“, îmi zise blând. Primii cu bucurie.

* * *

— Te pune în mirare-a mea singurătate...
E cam sălbatică, așa-i?... Nu vezi cu anii
Țipenie de om p'aci, și Bastianii —
De ce să tac? — mă ocolesc, dar n'au dreptate.

Privii surprins la el. — „Sunt toate-adevărate...
Sunt fapte, vezi, ce multora le par prea stranii
Când nu le-au făptuit. Mă judecă dușmanii
Uitând că ce-a împins pe oameni la păcate

Sunt patimile, și... sunt om!“—Căzu pe gânduri.
Pe dinaintea lui vedeam cum rânduri-rânduri
Treceau năvală tristele-amintiri curgând.

Din ochi ades îi scăpără scânteia urei;
Iar nervii feței — mai ales în preajma gurei—
Certându-se îi tremurau din când în când.

Putea—gândeam—să mă previe chiar din prag
Că-i ocolit de toți... Dar ce primire plină
De omenie nesilită și senină!
Mă ospătă bătrânu 'ntr'adevăr cu drag.

Se liniști — și stăpânit de-un gând pribeag:
—„Te 'ntrebi — mai zise — dacă omul e de vină
Că inima de minte pururi se dezbină,
Când te gândești la lungul crimelor șireag...

Eu nu știam de oarba patimă ce 'n pripă
Sugrumă 'n cale-i tot: de ura cea flămândă.
Veniam grăbit — cum bate șoimul din aripă —

Într'ajutor la toți, milos, cu firea-mi blândă.
Și-a trebuit... să-mi ispășesc o scurtă clipă
Cu douăzeci și cinci de ani de grea osândă!..

* * *

Aceste mâni—le vezi? — cu sânge sunt mânjite;
Dar jur pe suflet — crede-mă — oricine crează
Că-s om cinstit! Dar, rogu-te, mai ospătează...
O mare cinste-mi faci; mi-s mânilor cinstite"...

—Primesc cu drag.—Cu drag ai zis?! Ce caldă rază
Aduci în noaptea vieții mele urgisite!
Cu drag?! Când fug de mine toți?... Neprețuite
Ți-s vorbele ce dulce 'n pieptul meu vibrează:

Sunt om și eu!.. În pusnicia-mi oropsită
N'am cui să spun că vieța-mi e cumplită noapte...
De ce nu-mi este inima precum e crița?..

Dar am și eu o mângâere negrăită
Când văd că 'ncepe 'n ale primăverei șoapte
Sub mâna-mi de vier să lăcrămeze vița...

* * *

Sunt om și eu!.. — Și două lacrimi cristaline
Din ochii-i, tremurând, încet alunecară
Pe-obrajii lui.—„Rușine tristă și ocară
Imi pângăriră visul zilelor senine...

De mult n'am plâns!.. Îți mulțumesc, străine:
Sunt încă om!.. Iar blestemata urei ghiară
Când pieptu-mi strânse, ochii mi se 'ntunecară
Și am lovit, că mă durea!.. Loveà oricine!..

Oricine, da! De-i drept că inima cea caldă,
Când în mocirla hâdă patima o scaldă,
Se schimbă 'n iad,—pe toți la fel ne-a vrut Eternul!

Și nu 'nțeleg cum printre cele 'nchipuite
Un Dante și-a umplut cu vaere „Infernul“,
Când sunt pe-acest pământ dureri și mai cumplite!..

* * *

Sunt chinuri care n'au nici rost, nici scop, nici nume!
Nici sfântul Dumnezeu n'a fost făr' de prihană
Când a creat pe om să facă rău anume,
Când a sădit într'însul pofta cea vicleană:

Sugrumă-l tu să n'aibă când să te sugrume!
Să fi văzut cu ce batjocoră dușmană
Cercău ocnașii să 'nvenine-adânca-mi rană,
Când glasul meu cercă spre bine să-i îndrume!..

Ha! ha! Pe om să-l vezi *acolo*—făr' de mască —
Și-o să te miri c'am dus-o — ce neomenie!
Un sfert de veac într'o genune făr' de rază,

Și's încă om!.. Eu pentru o faptă mișelească
Am pedepsit pe cine 'ntâi vieața mie
Mi-o nimicî! Dar... rogu-te, mai ospătează.

* * *

Dar iartă-mă că nu-ți vorbesc decât de mine:
Am prea tăcut, și-acuma gândul mi se mută
Spre ce a fost și prea-mi dezleagă limba mută...
Ești oaspe-al meu, și să te supăr — nu e bine“.

—Ba, din potrivă: eu te-ascult... Neprevăzută
Fu clipa care pregătise fapta 'n sine.
Loveà oricine, da! de-ar fi iubit ca tine!..
Te miri?!.. Păcat de-atâta vieață 'n chin pierdută,

Și pentru ce!.. Păcat!.. De vină-i doar natura,
Ce-alături cu iubirea puse 'n noi și ura.
Sărmane, tu, pe care-l dușmănește harul,

Ce-ți pasă de-a vrăjmașilor întunecime,
Când, rătăcind pe-a Bastiei împrejurime,
Un om de simț cu tine și-a ciocnit paharul!..

* * *

Și dacă-ți pot pică un strop de mângâiere,
Imi dai prilej să făptuese o faptă bună,
Și-ți mulțumesc. Dă-mi mâna ta. Eu cu plăcere
Ți-o strâng. Ești om, și graiul tău a cinste sună!

Nu-i nou nimic sub soare: nici a ta durere.
Ce duce omenirea 'n lupta ei nebună
Sunt două legi egale 'n oarba lor putere:
E dragostea și foamea; restul e minciună.

Și dragostea ori te ridică pân' la soare,
Și pari un zeu; ori poate 'n iad să te coboare,
Și-ajungi ocnaș. S'alegi tu singur e 'n zadar!

În două vorbe vieța inimei se 'ncheie:
Nimic făr' de femeie 'n lume nu-i amar!..
Dar nici senin nu e nimic făr' de femeie!

Și 'și duce tot 'nainte-eternu-i mers pământul.
Pe scoarța-i ruginită peste tot de sânge,
Ce-i pasă lui de-și cântă dragostile cântul,
Sau dacă foamea veșnic vaerul își plânge?..

Sunt sunete: le'mprăștie pe toate vântul!
Și tot, oricât pe om durerile l-ar strânge,
El num' atuncea firul vieței și l-ar frânge
De-ar fi, decât vieța, doar mai bun mormântul.

Dar calde-s razele blajinului de soare!..
Dă-mi voe să te 'ntreb — e cam pe neașteptate:
În clipa morței de-am puteà să 'ncepem iară,

Te-ai învoì să mai trăești o vieață oare,
Mai chibzuit?.. Ori crezi c'ar fi o nedreptate —
Acelaș om pe-acest pământ să nu mai piară?..

* * *

Gândește-te c'ar fi mai bun și mai cuminte,
Trăind cu semenii în plină armonie...
Dar ce-am zărit în colț? Un bust! Cu voe-mi fie
Să-l văd mai la lumină... Ochiul nu mă minte...

O nu! Chiar vezi cum curge sângele fierbinte
Prin marmoră! Ce chip! Și ce melancolie
In ochii ei! Și-acì stă 'nalta măestrie
Menită pururi sufletul să ți-l alinte:

In pașnica armonie a lui ce blând te 'ngână,
Incât cu greu de piatră ochiul se desparte...
Dar pentru ce n'a mers maestrul mai departe?

Au dalta i-a căzut din obosita mână
Când a ajuns acî?... Nu-s isprăvite toate.
Păcat! O zi mai trebuia, o oră, poate, —

* * *

Și el!.. Dar unde-i el, de nu cumvâ l-a 'nvins
Al morței fulger făr' de veste, 'n loc să 'nfrunte
Năpraznic cetele de suflete mărunte
Ce nu ajung nici pân' la glezna-acestui ins?..

Dar numele-i?“ — Bătrânul, ca de friguri prins,
Iși puse mâna tremurând pe larga-i frunte;
Apoi, de-odată, dând din pletele-i cărunte,
Se ridică 'n picioare! — „El s'a stins!.. s'a stins,

Lovit de fulger, da! El nume nu mai are:
De mult e șters din a vieței carte mare...
Și sufletu-i s'a stins, și inima, și graiul!

Artistu-i mort, dar paria se mai tupilă
In tristu-i colț, în pace să-și încheie traiul;
Și nu e chip să afle 'n juru-i pic de milă.

* * *

Cu huidueli pân' și copii drumu-i tae,
Și casa lui în ochii lor e blestemată!
Tăcu. Cu pumnii strânși, cu fruntea ridicată,
El câtva timp pășia 'n netihnă prin odae.

Privirea lui sclipià de-o stranie văpae,
Ce răspândià un nimb pe fața lui schimbată.
Și'n jur era tăcere atâta de 'ncordată
Incât puteai s'auzi și-a inimei bătae.

Și ne uitam cum prin fereastra încăperei,
In tremur, pătrunzând, o dungă luminoasă
Pe marmoră-și jucă reflectele-i opale...

Cu ochii umezi o sorbià, lăsat durerei,
Bătrânul, retrăindu-și vieața nemiloasă...
Apoi cu glasul plin de nesfârșită jale:

* * *

„De ce nu l-ai lăsat în pașnicul ungher
Ast chip de piatră neatins de-atâta vreme?
Păcat că făr' de voe-l faci să mă recheme
Spre anii tinereței când, cu fruntea 'n cer,

Plutiam, de artă dus, ca 'ntr'un noian de steme?
De ce, când toate visele-au pierit, cum pier
Cotoarele sub nemilosul coasei fier,
Când vântul urletu-i de toamnă trist și-l geme?..

E cald cuvântul tău, dar prea m'a 'ntinerit,
Stârnind în pieptul meu sălbateca vâlvoare
De-atunci de când cu ochiul meu din vis trezit

Văzui prăpastia vieții sub picioare!
Hei! cum era să fie chipul isprăvit
Când arma 'nlocuise dalta creatoare?

* * *

O zi mai trebuià — și-o singură clipită
A fost de-ajuns să nimicească două vieți
Și-o lume caldă, dragă, dulce 'ntrezărită
Prin mreșile fermecătoarei tinereți.

O zi, un ceas!.. Dar ne-a pândit haina de ursită
Râzând de visul unei mândre dimineți...
Și lumea 'n raze de lumină zămislită
S'a risipit în frigul negrilor pereți.

Veghiau străjerii 'n jur și, cruzi, nu mă lăsară
Să scutur de pe mine-a nopților povară,
Ce mă strivià!.. Dar, jertfa nemiloasei soarte

Eu m'am deprins s'o duc ca un mișel, smerit,
Ca nu cumvâ să pierd din ochi, pân' la sfârșit,
Fantoma galbenă-a dușmanului de moarte...

* * *

Și-l văd mereu! Blestem! Tu ce-ai făcut din mine?
Ca foamea lupului mi-i ura neîmblânzită!
Al vieței zâmbet cald în lacrimi și'n suspine
Tu l-ai schimbat! De ochii tuturor ferită,

S'a stins și ea sub vălu-i negru, istovită
In rugii zadarnice, sfoase de rușine...
Blestem, Antonio! Blestem, blestem pe tine!
Blestem pe tidva ta din țărna 'ngălbinită!

Blestem, căci n'ai lăsat nici frați, nici dragi surori,
Nici neamuri răzlețite 'n țara corsicană,
Să aibă ce pândi cu ochi de răs dușmanul,

Ca tigru-apoi, năuc de nesfârșiți fiori
Ai setei de măcel, în hohot de Satană,
Pe toți la rând ca să-și răzbune Corsicanul!

* * *

O fiară sunt! Vecinii mei... Dar n'am putință
La ura lor când mă gândesc să fiu stăpân
Pe ura mea, și în zadar îmi dau silință
Acî, în piept, să'năbuș simțul meu păgân.

Ascultă-mă. Prea singur ca să nu rămân
Mi-am fost găsit un blând tovarăș, o ființă,
Ce nu-i deprinsă, ca și omul, să te mință;
Și-o mângâere avea prietenu-i bătrân.

Mă'nțelegeà, când îi vorbiam, ca poate nime...
Dar n'a scăpat nici câinele de-a lor micime!
Și vreme multă am avut pe cine plânge...

Ah! de-aș putea pe toți să-i strâng de-odată 'n
ghiară,
Să-mi potolesc veninul și durerea-amară!
Pe toți—și până 'n gât să'not în al lor sânge!..

* * *

Povestea faptei?.. Eu pe-atunci, ca 'ntr'o beție,
Ciopliam un bloc, și'n caldul inspirărei val
Se deslușia sub dalta-mi „Carul Triumfal“
Din ce în ce. Și 'n juru-mi — numai bucurie!..

Când... mă 'ndrăgì... o tânără... la nebunie!
Și... într'o seară mi-o răpește un rival...
Ha, blestematul!.. L-am străpuns cu-acest pumnal,
Il vezi?.. Sunt patruzeci de ani — e o vecie!

Și mai mă 'ntrebi de-aș mai trăi un trai, când pieptul
Mi-i iad!? O, nu, destul! Și-apoi, vorbind de-a-dreptul,
Prea crud ar fi... *astfel* de ani... din nou să-i numeri!

Doar... de-ar eși cumvâ din groapa-i și rivalul,
M'aș învoi, o da!—să-i mai împlânt pumnalul
Din nou, ha! ha!.. pân' în plăsele... între umeri!..“

ZADARNIC TE MIRI...

Zadarnic te miri că 'n vieață
Tu liniște nu poți găsi:
Ea-i fără de rost și dulceață
De n'ai pentru *cine* trăi.

In vise să cați mângâerea
Degeaba te mai amăgești:
Nici visul n'alină durerea
De n'ai pentru *ce* să trăești...

CU GÂNDUL DEPARTE

Umbrei neuitatului E. R.

Alene cad fulgii pe uliți tăcute
Și fumul din hornuri se sue domol;
Prin aer—ca negre fantasme pierdute—
Trec corbii rotindu-și greoiul lor stol;

Alene cad fulgii și ceru-i cenușă,
Și tot mai cumplită tăcerea-i acuma.
Nu-i nici un prieten să-mi bată la ușă;
Avui unul singur—și-l mistue huma...

Il mistue huma, și fulgi de zăpadă
Intr'una s'așează pe lespedeă sură;
Truditele-mi gânduri visărei cad pradă
Și-un aprig neastâmpăr de ducă mă fură...

* *
* *

Vreau inima-mi arsă s'o scald
In freamătul blândelor șoapte;
Mi-i dor de câmpii de smarald,
Și dor mi-i de sudica noapte.

Vreau fruntea-mi ferită de nori
S'o las alintărilor boarei
Stând mut și cuprins de fiori
La cântecul privighetoarei.

Vreau munții cu repezi părae
Sub farmecul cerului lin,
Când soarele 'n nimb de văpae
Apare în drumu-i senin;

Vreau mândrul covor înflorit
Pe țărături cu veșnicul soare,
S'adorm în parfumul vrăjit
De-aloes și mirtul în floare.

Vreau tihnă!.. Și totuși, ades,
Pripit când m'apucă 'ntristarea
Adâncă și fără de înțeles —
Vreau zgomot, vreau vuet — vreau marea!

Vreau marea când asprul mistral
Li sună din trâmbițe-alarmă,
Când valul sărind peste val
In clocot de stâncă se sfarmă.

Vreau marea!.. Adâncu-i stârnit
De-a vântului oarbă mânie
Al sânului meu chinuit
De doruri icoană e vie;

Ea-i sufletu-mi îndurerat
In lupta cu-a vieței vârtoare;
La doru-i mă simt mângâiat
Că tot mai rămân pe picioare...

Vreau marea—neatinșă de vânt
Albastrul ei larg să-mi întindă,
Să lunec, uitând de pământ,
Pe-a ei fermecată oglindă.

Și vreau lopătarul sfătos
Să-mi cânte a mării baladă
Agale cu glasul duios,
Lăsându-mă visului pradă...

* * *

Alene cad fulgii pe uliți tăcute
Și fumul din hornuri se sue domol;
Prin aer—ca negre fantasme pierdute—
Trec corbii rotindu-și greoiul lor stol.

Alene cad fulgii

ECCE HOMO

L-au huiduit nevrednicele gloate
Batjocorindu-i cugetul senin;
Apoi l-au schingiuit, dar el pe toate
Le-a îndurat, de-atâta milă plin,
In cât cerù pentru calăi iertare.
Și multe secole de-atunci trecură,
Dar nentrecut rămas-a mândrul vis,
Ce l-a visat — să nu mai fie ură —
Acela ce cu sângele-i a 'nscris
In tragedia lumii: Indurare!

Dar azi... din ce în ce mai cu mâhnire
Vezi în Calvar o dramă de prisos,
Când te gândești ce desnădăjduire
Cumplit nu l-ar cuprinde pe Christos,
De s'ar trezi din somn să mai revină...
Ce s'a făcut din plăsmuita-i lume?..
Ce urme a lăsat pe-acest pământ
Măreața-i moarte 'n al frăției nume,
In numele a tot ce-i drept și sfânt,
A tot ce sufletul ni-l însenină?

„Iubiți-vă“ — grăia Mântuitorul,
Și cei ce răspândiau povața lui
Smeriți muriau și ei, ducându-i dorul,
Și sfătuind: „să nu faci nimănu
Ce nu dorești să-ți facă altul ție“!..
Și n'a putut nimica să 'nfrâneze
In sboru-i falnic și nemărginit
Idea ce pornise să 'ntrupeze
Pe lume-un trai atât de fericit,
Cum n'a mai fost, nici n'a putut să fie!..

La Roma, unde-o flară răzvrătită,
Să-și lumineze 'ntinsele grădini,
Ca să stârpească *secta* urgisită
Ardeà în loc de torțe pe creștini,

Se 'nalță astăzi mândre catedrale.
Bătrânii zei din capiștea păgână,
Invinși de Zeul-Om, au dispărut;
Și după Roma, lumea cea bătrână
Primî și dânsa cultul nentrecut
Ce o 'ndruma de-acum pe-o nouă cale.

De-atunci fatala moarte—cât de crudă—
Nici nu mai îngroziă pe muritori
Ce-și așteptau în ultima lor trudă,
Cucernici și de-odihnă doritori,
Răsplata pentru-o vieață de durere:
Un rai... pe care, ca și mai 'nainte,
Și-l tot mutau avuții pe pământ,
Pe lâng'a lor credință 'n cele sfinte:
Că totul nu se 'nchee în mormânt;
Pe când cei slabi aveau doar mângâere...

Visà mulțimea a toate 'ndurătoare
In timp de veacuri visu-i minunat...
Dar azi, râvnindu-și partea ei sub soare,
Sătulă de-așteptări, s'a deșteptat
Din visul ei pios, schimbându-și graiul.
Și-i prea târziu să fie stăvilită,
Acum când cerul nu-i mai este țelul:

De lipsă și de patimi îmboldită,
Ar înfruntă și focul și oțelul
Să-și mute pe pământ și dânsa raiul...

Ca un Sisif, silit să urce-o stâncă
Ce tot cădeà 'napoi, — Nazarineanul
Ar stà 'ngrozit și 'n aiurare adâncă,
Privind acum Golgota-acum noianul
Ce 'n veci acelaș drum și-l tot urmează...
Și îndreptând spre cer a sa privire
De jalea dorului neîmplinit,
S'ar întrebà: ce rost e 'n omenire
Dela apus și pân' la răsărit,
Și dela mează-noapte la amează?..

Ce noimă, când ființa cea sărmană,
Când omul cel cu minte înzestrat,
Hrănește 'n sânu-i vipera vicleană,
Ce făr' de milă-l mușcă nencetat,
Schimbându-i scurta vieață în osândă?..
Ce noimă, când iubirea cea de sine
Și lăcomia fac un lup din el,
Ce dus pe căi piezișe și haine
Iși strânge inima 'ntr'un cerc de-oțel
Să nu străbată 'n ea simțirea blândă?..

Și rănile i s'ar deschide iară
Martirului. El ar cădeà 'n genunchi,
Zdrobit de trista patimă de fiară
A omului stricat până 'n rărunchi,
Precum erà și 'n timpul răstignirei.
Și, lăcrămând, el și-ar ascunde fața
Și de rușine și de chin amar
Că și-a jertfit pentru mulțime vieața,
Cu-atâta resemnare — în zadar
In numele Dreptăței și-al Iubirei!

ROBII MĂREI

I

LUNTRAȘUL

— Luntrașe, marea-i cam întărâtată
Acum sub dârza vântului suflare,
Incât... — Să fii pe pace, las' să bată!
Vom face-o minunată preumblare.

Poftim de șezi. Mi-i luntrea fermecată:
Intreg Atlanticul ar fi ea 'n stare
Și pe-o furtună lesne să-l străbată,
Dar încă să brăzdeze-un corn de mare!..

— Sub cerul cald cuvântu-i larg, luntrașe!..
Știi oare să și cânti?.. — Ca ciocârlia!
— Ei bine dară, las' să bată vântul!

— Cântăm pe-aci, așa zicând, din fașe
Și pân' ce ochii ni-i astupă glia...
Și vieța-i scurtă; șezi și-ascultă-mi cântul!

* * *

L-am învățat dela al meu părinte,
De valuri înghițit, sărmanul marinar...
Și eu, urmând povața lui cuminte,
Ca pasărea o duc — ascultă dar:

„Să nu 'norezi a ta senină minte
Cu gânduri mohorâte în zadar,
Ci, după val lăsându-te 'nainte,
Să bei zâmbind al traiului pahar...

Frumos e și 'nstelatul vis de mâine,
Când farmecul de azi el nu ți-l strică,
Cu pizma 'nveninând a zilei pâine...

Tu 'n drum de vezi o floare cât de mică,
S'o smulgi, — de nu, doar jalea de-ți rămâne
Și-o sete-amară pân' ce steaua-ți pică.. “

* * *

— Frumos ți-i cântul, da; și mă cuprinde,
Văzându-te cum ești, dorința vie
Ca să te 'ntreb, cumvã de te-ai mai prinde,
In clipa trecerei spre veșnicie,

Să mai trăești o vieață?..— Mă surprinde
A ta 'ntrebare... Asta-i fantasmă!..
Dar... stai să mă gândesc... Cam greu se prinde
De mintea mea s'o 'nșir din nou... hei, fie!

Da 'n schimb... nu doar să fiu bogat aş cere:
O luntre mi-i de ajuns drept orice-avere.
Aş vreà în schimb... pe veci să fiu scăpat

De truda şubredelor bătrâneţe,
Şi nici să văd în jurul meu tristeţe,
Şi-apoi... să mor ca oamenii: pe-un pat...

Golfe du Lion

II

SE LEAGĂNĂ LUNTREA

Se leagănă luntrea de valuri purtată
Ca scoica ușoară, și'n pânza latină
 Pornit-a voiosul mistral
In ritmice clipe o toacă să-și bată;
Iar bolta-azurie așa-i de senină
 Și blândă departe de mal!

Și colo în zare se pierde, umbrită,
Cetatea Provansei, a mării crăiasă,
 C'un rai de gigantici platani.

Și cântă vâslașul: *O, vino, iubită;*
A inimei mele tu singură-aleasă,
O vin, că-mi par clipele ani...

— Ce vârstă-ai vâslașe?...—Să-mi număr și anii?!..
Doar n'o să mi-i fure... Ce zor am să-i număr
Când știu că m'așteaptă răgazul?..
Ca mine pe lume o duc și platanii...
Iar bicele soartei le iau peste umăr,
Și... iarăș mă lupt cu talazul!..

Ce vârstă-am? Am vârsta de plete cărunte...
Dar sufletu-i tânăr, și inima — bună,
Și știu încotro s'o apuc,
Și brațu-mi deprins e furtuna s'o 'nfrunte,
Iar ceasul din urmă chiar astăzi de-mi sună
Să-mi sune, sunt gata — mă duc.

Priceapă vieța oricine cum poate,
Dar cea mai cuminte e fapta—știi care?
Cu zile senine să mori...
Pe-o mână de-alune le-aș da eu pe toate!
Doar numai luleaua-mi de spumă de mare
N'aș da-o pe șapte comori...

Hei! iată și farul! Mă vezi tu pe mine
Sărind de pe stâncă 'n genunea spumoasă —
 Durerea-mi cu moartea s'o 'mpac?..
Sunt boli și pedepse, sunt chinuri — ei, bine!
Mai crudă ca toate și mai nemiloasă
 E dragostea fără de leac!..

Se leagănă luntrea de valuri purtată
 Și-și tremură toaca-i mistralul
Cu ritmice clipe în pânza umflată,
 Și tot mai aproape e malul.

Sub bolta ca visul de prunc de senină
 In plină serbare-i orașul;
Un cântec s'aude din barca vecină,
 Și tace doar singur luntrașul...

III

LA SAINT-PRIVAT

Din ee în ce adie mai domol mistralul
Și cerul se resfrânge 'n pașnicele unde.
Spre larg mânând luntrașul în mișcări afunde,
Ca dus pe gânduri și tăcut brăzdează valul.

Din vâsle 'n stropi ca de mărgele cade-opalul
În brazde făr' de urme iar să se scufunde,
Și, pare c'aburit, din ochi tot pierе malul,
Pe când, zglobie, luntrea fuge nu știu unde...

Treptat se 'mbină soarele cu geana mării,
Pornit spre alte lumi să-și mute mândrul far
Ce 'nsângeră zmaraldu 'ntins din fundul zărei.

Doar — străbătând încet văzduhul — un pescar
Cu-un țipăt scurt de curmă liniștea 'nserărei,
Și-și mișcă vâslele luntrașul tot mai rar. . .

* * *

—Ne-apucă noaptea 'n golf, dă-mi vâsla și 'nainte
Spre mal! Ești obosit? . . — Ba, mă furase-un gând
Și-n voia-i m'am lăsat. . . Cetisem că 'n curând
Ne-om bate iar cu *ei*. . . Vezi, lumea nu-i cuminte. . .

La șaptezeci eram ostaș. Din fire blând,
O fiar'am fost la *Saint-Privat*. . . Ce zi fierbinte
De neuitat! Iar noaptea. . . Când mi-aduc aminte
Și astăzi inima-mi zvâcnește vrând-nevrând.

Ai fi crezut, spre culmea groazei, că 'ntr'adins
Bătrâna lună cuprinsese lanu 'ntins,
Pe care se sbătea atâta-amar de lume:

Era de-ajuns s'auzi răniții 'n truda morții...
Rănit am fost și eu, dar mă cruțară șorții
Lăsându-mi inima neatinsă parc'anume...

* * *

Zăceau răpușii într'un hal de nedescris,
Aci amestecați, pe-alocuri — față 'n față,
Cu pumnii strânși, holbându-și ochii făr' de vieață,
Ducându-și ura pân' și dincolo de-abis...

Și întorcându-mi capul, ochii mi-am închis,
Și-atunci văzui—văzui ca printr'un vâl de ceață,
Iubita-mi cum plângând de gâtul meu s'agață,
Și luntrea mea prin golf... Dar m'au trezit din vis

Infriguratul trup și 'nflăcărata gură...
Și am plecat stropit de sânge și de rouă, —
Când, uite, lângă un lac de-un trup vrăjmaș am dat,

Rănit și el... Ce clipă!.. Dar... sătui de ură,
Tăcuți și într'un gând, c'o zdreanță ruptă 'n două,
Noi rănilor, cum am putut, ni le-am legat.

Golfe du Lion

IV

PESCARUL

Izbește 'n uriașa stâncă valul zgomotos
Spărgându-se în clocote de pulbere-argintie,
Și stau femei pe mal. Din ele una, dureros,
In neastâmpăr cercetează bolta cenușie

Și-aleargă iar... Plecase 'n zori bărbatul ei voios
Cu alți pescari, și numai el întârzie să vie.
„De ce-a rămas?—îngână ea cu glasu-i tânguios—
Doar nimenea nu l-a silit năvodul plin să-i fie!..

Și cât a răs el când i-am spus... De ce n'a vrut să
creadă
Că ne-a cobit și-alaltăieri o pasăre de pradă?..
Aș vrea și eu să-mi râd de ea, dar pasărea-i
vicleană...“

S'oprește iar, cu brațele pe pieptu-i puse cruce,
Privind amurgul mistuit mereu de-a mării geană,
Și ruga ei în gemătul genunei trist se duce.

* * *

Cu mâna streășină la ochi se uită țintă 'n zare
Femeile și dau din cap: nici umbră de pescar!
Pe 'ntinderea făr' de popas și fără de cărare
Doar valurile peste valuri furtunatec sar.

Feeric începă acum lumina de pe far
Să-și joace 'n tremur dungile pe răzvrătita mare,
Trec norii fugăriți pe cer: mistralul urlă-amar,
Și fulgere se 'ntrec sclipind sinistru 'n depărtare.

Iar mama, tot șoptind, mereu la sân copilu-și
strânge;
Mai liniștită pare-acum, privește, nu mai plânge:
I-s ochii mari și ca mirăți, iar fața—și mai suptă.

Deodată-un val din creasta lui izbește-o luntre 'n
stâncă,
Și-atuncia... cu-un răsunet aspru ca de coardă ruptă
Un hohot lung și aiurit despică noaptea adâncă.

Golfe du Lion

V

MOȘ ZAIME

—Ba n'ai să pleci c'o să-ți găsești mormântul
Pornind spre insulă cu luntrea-ți mică;
Ascultă cum furtuna-și urlă cântul...
Nu vezi ce munți de apă se ridică?

Mai stai!.. — Mă duc, să nu vă fie frică:
Mi-i totdeauna bun prieten vântul.
Și-apoi, tot una e — când steaua-ți pică —
Ori marea de te 'nghite ori pământul.

Mă duc să-mi cat luleaua. . . Dați-mi pace!
M'am prea deprins cu ea și n'am ce-i face;
De dragul ei m'aș aruncă și'n foc.

Mi-a spus bătrâna-mi când mi-o dăruise:
„Oricâte zile, Zaime, ți-or fi scrise,
Să te ferești s'o pierzi—că-i cu noroc“..

* * *

De-abeà sfârșise vorba Provensalul
Că și pornì cum scapără-o săgeată;
Apoi rotindu-și vâsla încordată
Tot mai departe în urmă-i lasă malul.

Ca pe-o scoică luntrea o poartă valul
Incovoiat sub creasta-i înspumată;
Iar ceru-i vânăt și ca niciodată
Iși vâjje sinistru-i cânt mistralul.

Un drum de zeci de brațe-l mai desparte
Pe Zaima de castelul singuratic;
Să facă un ocol i-a mai rămas.

Silințele-i rămân însă deșarte,
Și'n voia lor șivoaele, sălbatic,
Il duc spre largu 'ntins fără' de popas.

* * *

Se luptă îndrăznețul marinar
Și fluturând vezi pletele-i cărunte;
Acum dispăre-acum s'arată iar
Pe vârful mișcător al unui munte.

Și-l duc, îl duc șivoaele spre far...
Pieziș bătrânul cearcă să le 'nfrunte,
Și ore lungi par clipele mărunte
Când undele cu cerul una par...

De-abeà *Castelul-d'If* se mai zărește.
Siliți de vântul care-i biciuește
Se țin luntrașii încleștați pe mal;

Se țin tăcuți, iar în a lor privire —
Deși-s deprinși cu golful provensal —
Se zugrăvește spaimă și uimire...

* * *

„La bărci!“ — deodată strigă-un *lup de mare* —
„La bărci și 'ntr'ajutor! că mi-i rușine
Să stăm aci orbiți în așteptare
Neînduratul cer să se 'nsenine.

Să nu-l lăsăm pe Zaima în pierzare!“
„Oprește! — strigă-un glas — de crezi că-i bine
Să ne luptăm cu apele 'n turbare
Acum Castelul când de-abeà se ține

De vânt,—apoi ți-i vorba nențeleaptă.
Doar oameni omului suntem datori
Și știm ce 'nseamnă o frumoasă faptă;

Dar tu să te gândești de zece ori:
Când ai copii ce-acasă te așteaptă,
Ar fi păcat făr' de folos să mori.

* * *

Iar Zaim-e-i singur!.. Stați că iar s'arată
Tăind mereu într'un vârtej de spume
De-i sar scânteii din vâsla încercată;
Priviți!.. Ai crede c'a pornit anume

Pe așa un timp s'arate că pe lume
Vâslaș ca dânsul n'a mai fost vre-odată.
Dea Dumnezeu cu bine să se 'ndrume!
Priviți!.. s'apropie... ajunge... iată!“

De-a valma 'ngrămădite de urgie
Gemând se sparg în pulbere-argintie
Talazurile uriașe 'n stâncă.

Deodată peste firea răzvrătiță,
Lăsându-se pe aripa-i grăbită
Și grea ca plumbul cade noaptea-adâncă.

* * *

Și ropote prelungi și repețite
Cuprind tăria 'ntreagă ca florii,
Și, tot mai dese, licăriri pripite,
Rupând genunea săgetează norii.

De friguri zguduiți stau privitorii
Din ale căror inimi îngrozite
Se 'nalță strigăte înnăbușite
De fiorosul vuet al vâltorii.

A treia zi, în faptul dimineții,
Când soarele spărsese vâlul ceții
Cu nimbu-i de pe pânza depărtărei.

Pescarii, când să plece, și-arătară,
In larg privind, o luntre solitară
Ce 'n voia ei plutià pe 'ntinsul mării...

Golfe du Lion

CÂNTUL MAGALIEI

DIN „MIRÈIO“

de

FRÉDÉRIC MISTRAL

DIN CÂNTUL III

— O Magali, ma tant amado,
Mete le tèssto au fenestroun!
Escouto un pau aqesto aubado
De tambourin e de vióloun.

— O Magalie mult iubită,
Vin, de-mi arată mândra-ți față!
Ascultă-un cânt-de-dimineată
Din tamburine și vioare.

Te uită: ceru-i plin de stele!
Și vântul a 'ncetat.
Dar stelele se vor păli
Când te-or zări!

— Ca de-ale crengei șoapte-ușoare
Imi rîd de cântu-ți — e 'n zadar!
Căci voi fugi spre-albastra mare
Ca să mă schimb într'un țipar.

— O Magalie, de te schimbi
In pește-al undei,
Pescar atuncia eu voi fi,
Te-oi pescui!

— Cumvâ 'n pescar de t'ei schimbă,
Mă schimb în pasăre ce sboară,
Cînd mreața ta vei aruncă,
Zbură-voi pe câmpii, ușoară.

— O Magalie, de te schimbi
In păsărică,
In vîntător mă voi schimbă
Și te-oi vîna.

— La potârnică, la presurele
De vii tu lațul să-l așezi,
Mă schimb în iarba înflorită
Să stau ascunsă prin livezi.

— O Magalie, de te faci
O floriceică,
In apă dulce m'oi schimbà
Și te-oi udà.

— Tu undă de te faci curată,
In nor atunci mă voi schimbà
Și către-o țară 'ndepărtată,
Spre-America, m'oi depărtà!

— Spre India, o Magalie,
Chiar de t'ei duce,
In vânt de mare m'oi schimbà
Și te-oi purtà!

— Tu de te schimbi în vânt de mare,
Intr'altă parte voi fugi;
Mă voi proface-un foc de soare
Și gheața toată-o voi topi.

— O Magalie, de te schimbi
In rază caldă,
Eu în șopârlă m'oi schimbà
Și te voi beà!

— Tu de te schimbi în salamandră
Ce prin tufiş s'ascunde-apoi
Mă voi preface 'n lună plină,
Ce dă lumina-i la strigoi!

— O Magalie, de te faci
 Senină lună,
Eu deasă ceată-atunci oi fi,
 Te-oi înveli.

— De mă'nveleşte ceata însă,
Eu încă tot a ta n'oi fi;
Ca trandafir frumos, neatinsă
Eu prin tufiş voi înflori!

— O Magalie, de te schimbi
 In trandafir,
In fluturaş mă voi schimbà,
 Te-oi sărutà.

— Ei, peţitoare! în zadar
Alegi! Tu nu m'ei prinde — lasă!
Mă 'mbrac în coaje de stejar
Departa 'ntr'o pădure deasă.

— O Magalie, de te faci
Copac de munte,
In iederă mă voi schimbà,
Te-oi 'mbrățișà!

— Să mă cuprinzi de vei cercà,
Cuprinzi un trunchi... Să am răgaz,
Ca maică albă voi intrà
In schitul marelui San-Blaz!

— O Magalie, de te faci
Măicuță albă,
Eu în duhovnic m'oi schimbà,
Te-oi ascultà!

— D'ei trece-a mănăstirei poartă,
Pe toate maicele-i zări
In jurul meu, ca lângă-o moartă,
Căci învelită'n giulgi voi fi!

— O Magalie, de vei fi
Sărmana moartă,
Eu în țărână m'oi schimbà,
Vei fi a mea!

— Acum încep a crede 'n fine
Că nu-mi vorbești așa, 'n zadar,
Deci ia-l, să-ți amintești de mine
Cu drag, inelul meu în dar!

— Cât bine-mi faci, o Magalie!..
Te uită 'n sus,
Cum stelele au și pălit
Când te-au privit.

E L

In lacrimi și în sânge scaldată ne 'ncetat
Imensa lumii gloată în tabere 'mpărțită,
Iși tot creează idoli pe care-apoi, pripită,
Și-i sfarmă ca și Negrul fetișu-i adorat?..

Rămâne însă unul de veci nestrămutat
Și crește-a lui putere tot mai nemărginită.
Se 'nchină lui, alături cu ceata flămâzită,
Și cei sătui și Crezii și mândrul potestat!

E zeul avuției ce duce 'n a sa urmă, —
El taumaturg despotic — mulțimile atinse
De patima nenfrântă—și'n lup se schimbă mielul. . .

Și de pe soclu-i Zeul cuprinde 'ntreaga turmă
Ce-i cântă osanale, cu brațele întinse
Pășind peste cadavre ca să-și atingă țelul.

UN' TE DUCI?..

De ta tige détachée,
Pauvre feuille desséchée,
Où vas-tu?..

A.-V. Arnault (1786—1834).

De tulpina-ți despărțită,
Biată frunză ofilită,
Un' te duci?—Nu știu nici eu;
Că de când stejarul meu
De furtună-a fost răpus,
Tihna toată mi s'a dus;
Și răzleață și pribeagă
Rătăcesc prin lumea 'ntreagă.

Dela munte până 'n vale,
Fără plâns și fără jale
După vânt mă dau în cale,
Și 'ntr'acolo tot apuc
Unde toate 'n veci se duc:
Foaia trandafirului
Ca și slava omului.

TRIST URLĂ TOMNATECUL VÂNT

Trist urlă tomnatecul vânt
Vestind vijelie cumplită,
Iar frunza tot cade-ofilită
In vravuri pe storsul pământ.

Pierit-a și-al păsărei cânt,
Și floarea de moarte-i pălită.
Trist urlă tomnatecul vânt
Vestind vijelie cumplită.

La vară cu-acelaș veșmânt
Pădurea va fi 'mpodobită;
Ea-i numai în somn adâncită,
Când multor speranțe-a mormânt
Le urlă tomnatecul vânt!

ACUMA CÂND TOATE...

Acuma când toate spre vieață s'avântă
De ce a ta frunte umbrită-i de nor?
N'auzi ciocârlia voioasă cum cântă
Rotindu-și spre soare grăbitul ei sbor?

Te uită cum cerul privirea încântă,
Și-ascultă ce'ngână sfătosul izvor
Acuma spre vieață când toate s'avântă.

De ce-ți este fruntea umbrită de nor
Când râde câmpia de iarnă înfrântă
Și codrul tresare în șoapte de dor?
De ce nu te bucuri de-un vis trecător,
Și zilele-apuse de ce te frământă
Acuma când toate spre vieață s'avântă?

TRIOLET

In versuri scurte, ușurele,
Țesând un șir de triolete,
N'avui de gând să'nșir mărgele
In versuri scurte, ușurele...

Trăește-un suflet cald în ele
Ademenit de-a vieții sete,
In versuri scurte, ușurele,
Țesând un șir de triolete...

SINGUR ÎN AL VIEȚEI TOI

Singur în al vieții toi
Visuri dulci, nu mă lăsați!
Ce-aș mai face fără voi,
Singur în al vieții toi?

Norii deși ca plumb greoi
De pe ceru-mi despicați!
Singur în al vieții toi
Visuri dulci nu mă lăsați!..

SE DUC...

Ea gându-mi nu vrea să-l pătrunză
Și'n ușa vieții toamna bate;
De-o chem — tot cată să s'ascunză...
Ea gându-mi nu vrea să-l pătrunză.

Se duc, ca oflita frunză,
Atâtea doruri fermecate...
Ea gându-mi nu vrea să-l pătrunză,
Și'n ușa vieții toamna bate.

PE-A VISULUI UȘOARA-ARIPA

Pe-a visului ușoară-aripă
Când sunt purtat — le uit pe toate;
Dar toate vin și trec în pripă
Pe-a visului ușoară-aripă.

Și-mi par după-a uitărei clipă
Mai crude cele neuitate...
Pe-a visului ușoară-aripă
Când sunt purtat le uit pe toate.

PE CHIPU-I BLÂND...

In ochii ei, pe chipu-i blând
Trăește-un vis ce nu se spune...
Și jalea văd din când în când
In ochii ei, pe chipu-i blând.

De-ar prinde trup duiosu-i gând
Nici soarele n'ar mai apune...
In ochii ei, pe chipu-i blând
Trăește-un vis ce nu se spune.

DIN SUFLETU-MI...

Din sufletu-mi desprinsu-s'a un vis și-a dispărut
Precum din înstelatul cer apune-o stea desprinsă;
Mă uit în urma mea și'n jurul meu uimit și mut:
Din sufletu-mi desprinsu-s'a un vis și-a dispărut.

Și 'nchipuirea zugrăvind icoana din trecut
Imi întrupează parcă alta'n loc de steaua-mi stinsă:
Din sufletu-mi desprinsu-s'a un vis și-a dispărut
Precum din înstelatul cer apune-o stea desprinsă...

PRINTRE VALURILE PRIBEGIEI

Privește cum se 'ntinde împăcată,
Acuma după-o zi de sbucium, marea,
Și cum „Hecuba“-și tae lin cărarea,
Spre stâncile strâmtoarei îndreptată.

In stânga-ne Messina fermecată
Cu farul ei despică depărtarea;
Iar colo 'n fund, cu lava 'nvăpăiată,
Feerie Stromboli roșește zarea...

Ascultă cum, în liniștea senină,
Bătrânul marinar cu fața-i suptă
De-al mării vânt, cu ochii spre lumină,

Cârpind pe îndelete-o pânză ruptă,
Agale-și flueră din buza plină
Nemuritorul Franței cânt de luptă.

Intre Reggio și Messina
Iulie 1892

INTREABA...

Intreabă mierla de ce cântă,
Părăul — de ce curge-ușor;
Iar inima-mi, de ce-o frământă
Neîncetat acelaș dor...

Intreabă nesfârșita fire
Spre cer de este drum deschis;
Intreabă calda 'nchipuire,
De ce-și clădește lumi prin vis...

Intreabă vieța ce-i destinul,
Iar moartea — dacă-i vis plăcut;
Țărâna 'ntreabă-o ce-i seninul,
Iar stelele — de-i cerul mut...

Intreabă vremea ce-i răgazul
Și ce 'nsemnează „totdeauna“...
Intreabă stânca ce-i talazul,
Intreabă marea ce-i furtuna;

Intreabă piatra de ce zace,
Pe când se mișcă 'n voe vântul,
Și 'ntreabă-mă de ce n'am pace
Cât timp mă 'ngădue mormântul...

DE CE ?

De ce nu pot să uit mulțimea 'ntreagă
Ce sufletul ca piatra mi-l apasă
Și nici o clipă de răgaz nu-mi lasă,
Incât lumina-adesea nu mi-i dragă?

De ce-mi tot cearcă mintea să 'nțeleagă
Pe om în vrerea-i pururi păcătoasă,
Și să deslege taina dureroasă
A vieței ce fatal de om mă leagă?

De ce, de ce alături cu iubire
Trăește 'n sbuciumatu-mi sân și ura?
De ce dorind la unii fericire,

Pe alții aprig îi hulește gura?
De ce nu pot să cad în amorțire,
Nepăsător și rece ca natura?..

JELEȘTE PĂDUREA...

Nici cântec de păsări auzul să-l fure:
Tac toate în mreșile ceșii.
Sub boltă se 'ndeasă grămezile sure
Și-un crivăț urzește nămeșii.

Și doară 'n restimpuri greoaia secure
De curmă pustiul tristeșii.
Se clatină încă stejaru 'n pădure,
Bocit de tovarășii vieșii.

O clipă — și, uite, greoi cum se lasă
Strivind în căderea-i vlăstarii.
Fiorul cuprinde pădurea cea deasă,
Și 'n tremur așteaptă stejarii.

Și-aprinde luleaua tihnit pădurarul
Pe trunchi și cu gându 'ntr'aiurea,
Și nici nu aude cum geme stejarul
Și cum îl jelește pădurea...

Par tot mai închise grămezile sure;
Se pleacă din nou pădurarul;
In dreapta-și apucă bătrâna secure
Și 'n tihnă-și alege stejarul.

In șiruri vin alții auzul să-l fure
Cu gemete 'n mreșile ceții,
Și aprig răsună cumplita secure
Când curmă pustiul tristeții.

Și când s'or întoarce, auzul să-l fure,
Sub cerul senin cântăreții,
Doar urme găsi-vor din vechea pădure
Doinindu-și pustiul tristeții.

STINGHER

Cu rădăcinile-i cuprinse într'o glastră
Și de demult adus de sub străinul cer,
Ce-și oglindește-azurul cald în marea albastră,
Stă trist și lăncezind un copăcel stingher.

Dar nu-i stingher, o nu — bogată e grădina
In copăcei cu flori ce'n juru-i cresc șireag;
Dar prea adânc li-i prinsă în pământ tulpina
Să știe de netihna unui gând pribeag...

ACELAȘ CÂNT, ACELAȘ VIS...

Tot stai în gânduri adâncită
Cu inima pustie;
Ți-i dor de-o clipă fericită,
De ea mi-i dor și mie.

Uitându-ți mâna 'n a mea mână
Ridică-ți fruntea pală,
Că doar acelaș cânt ne 'ngână
Și-acelaș vis ne 'nșală.

CÂND ÎN TĂCEREA NOPȚEI

Când în tăcerea nopții, cuprins de întristare,
Spre zilele-mi umbrite arunc un ochiu sătul,
Mirat de mine însu-mi, o veche întrebare
Mi-o pun din nou în gându-mi: 'nainte? ori destul?..

„Deșert îți este visul, făptură înțeleaptă“, —
Îngână mintea rece, iar inima: „așteaptă“!..

Și iar mă pierd în visuri...

S'AU DUS ȘI COCORII...

S'au dus și cocorii... Tomnatecul vânt
Pădurea-amuțită de tot o despoae.
Mai flutură frunza, apoi la pământ
S'abate 'n troene sub picuri de ploae.

De-avalma vin norii în pâlcuri greoae
Să 'mbrace țărâna cu-al iernei vestmânt.
Câmpia doinește și trestia se 'ndoaie,
Și până și gândul oprit e'n avânt...

Trec toate. Vor trece și neaua și norii,
Și iar s'or întoarce cu Prier cocorii
Pe-arípa-amintirei și-a dorului duși.

Și iar fremătă-vor pădurile 'n coruri.
Dar unde-s florii apuselor doruri
Și raiul de visuri din anii apuși?

DE-AR IZBÌ UN URAGAN...

— N'auzi tu cum izbește 'n stâncă valul?
Mai lasă-ți gândurile la o parte...
Vezi, pân' la mal nu-i tocma-așa departe,
Dar vine noaptea, uite, 'ncepe halul!

— Luntrașe, lasă marea să se 'ntarte;
Ia-ți luntrea, pleacă, eu rămân. Mistralul
Când vâjje sălbatec, uit și malul
Și oamenii pe care îi desparte

Păcatul! De-ar izbì un uragan
In tot ce-i nedreptate și minciună,
Iar ura s'o cufunde 'ntr'un ocean

Pe veci! — Pe veci?! Să-ți fie vorba bună!
Să piară însă tot ce ni-i dușman,
Mă prind că n'ar ajunge o furtună..

Château d'If, 1891

IN UMBRA PARCULUI SENIN...

In umbra parcului senin
Pe-o bancă rezemată de-un stejar
Ce'n tihnă-și rotunzește trunchiul secular,
Doi inși, pe ale căror frunți
Străluce nimbul tinereței,
Trăese un vis.

In ochii *lui*, pierduți în ochii *ei*,
Povestea dragostei se desfășoară,
Și amândoi,

Supuși eternei legi,
Din când în când,
În foșnetul sglobiului frunziș
Și'n mirosul îmbătător de tei,
Pe care, în colinda ei, ca pe furiș
Cu drag le-aduce boarea —
Șoptesc ca 'n aiurare în de ei
Poema veșniciei.

Se pleacă crengile de boare legănate
S'asculte cum,
Induioșat de-atâtea șoapte minunate,
Un glas sfios — e glasul ei —
Ingână 'ncet:
„Mi-i sufletul al tău
Și pân' la moarte“.

Și totu-i vrajă, totu-i dor,
Și totu-i vis fermecător,
Și nu-i decât a lor întreaga lume —
Și e frumoasă lumea lor!

Și discul palid de pe bolta azurie
Se furișează printre ramuri înadins

S'arunce pete de lumină viorie
Asupra lor
In umbra parcului întins.

Spre ei se pleacă florile visând,
Și, prins în mreaja lunei, doarme lacul...
Lumini? . . .
Doar stelele sclipesc, de veghe stând.

Și amândoi
Purtând pe frunte nimbul tinereții
Ingână pe de rost poema vieții —
Al veșniciei cânt.

Și totu-i vis și totu-i dor,
Și-i minunată lumea lor!

Dar iată că — venind din depărtare
Ca un ecou neașteptat —
In dulci acorduri de clavir,
Un glas duios, un glas plăpând,
Ingână 'ncet și tremurând:

„Vezi rândunelele se duc“ . . .

R U G Ă

In toiul arșiței 'n amiaza mare
Opritu-s'a bătrânu 'ngândurat
Pe 'ntinsul câmp, cu ochii duși în zare,
Și cerul tot rămâne ne 'ndurat...

Spre oropsita glie — împietrită
De n'o mai mușcă nici unelta oțelită —
S'apleacă trist
Plăpândeale tulpine fără vlagă

Și-atât de nemilos ținute 'n loc
De parcă-și râde firea întreagă
De-ogorul lui,
De singuru-i noroc...

Cu dosul mânei aspre de plugar
Bătrânul șterge 'ngrijorata-i frunte,
Și, cercetând apusul în zadar,
Mâhnit își mișcă pletele cărunte.

Pe cer nu vezi crâmpei de nor,
Iar soarele-i nimicitor,
Și multe guri vor cere pâine,
Și ziua de azi e fără mâine...

Iși pleacă iarăși fruntea 'n jos:
S'a mai rugat, dar ce folos?..
Stă nemișcat și fără grai,
Năuc de blestematu-i trai;
Apoi încet își face cruce
Simțind nădejdea că i se duce
Să-și poată ispăși păcatul
De-a fi urmat și el tot satul,
In val de foc, în nori de fum,
Spre-al nimicirei drum...

Fusese 'mpins și el de-al nebuniei vânt;
I-au smuls și lui nelegiuitul jurământ
Să culce, orb, în cale-i toate la pământ
Și pâinea s'o prefacă 'n serum...

Și fără preget pân' acum
Li ține 'n urechi sălbatecul mulțimei muget,
Și sufletul amar i-l ard muștrările de cuget,
Dar prea-i târziu: pedeapsa e 'mplinită...

S'apleacă spre țărâna — 'ncremenită
De n'o mai sparge sapa oțelită —
Plăpândeale tulpine fără vlagă,
Și fără de 'ndurare-i firea 'ntreagă...

Au ars pătulele și nu e pâine
Și ziua de azi e fără mâine...
Pe cer nici umbră nu-i de nor
Și soarele răzbunător
Usucă rău ogorul lui,
Ogorul tuturor...

Ca nici odată slab și 'nvins,
Bătrânul iarăși, de pe marginea-arătorei,

Cuprinde 'ntregul câmp întins,
Și-o rugă-i tremură încet în colțul gurei;

Inalță brațul, negrăbit,
 Cu capul gol;
Se uită lung și chinuit,
 Apoi domol,
Cu ochii umezi și smerit,
In presimțirea 'ngrozitoarei toamne,
 Grăește: „Da!

Cumpliți am fost, că prea ne 'mpilă...
Cuțitu ajuns'a pân' la os,
Și ne-au stârnit!.. Te'ndură, Doamne,—
De mine, nu — că-s păcătos, —
Dar de copii fiu-meu răpus
 Să-ți fie milă!“

A E V E A

Când licărirea-amurgului se stinge
Lăsându-mi clipe de răgaz senin,
Doritul vis cu-arípele-i m'atinge,

Și șoapte ritmice de-avalma vin
Să-și prindă întruparea lor sub pană,
Cu ele truda zilei s'o alin...

Și-mi pare-atunci că Ura cea vicleană
A dispărut pe veci de pe pământ
Și că Iubirea fără de prihană

Smulgând, puternică, un cuget sfânt
Din raiul cugetelor fermecate
A întrupat o lume pe-un mormânt.

Și-o rază blândă 'n suflet îmi străbate
Când văd atât de-aproape idealul
Setoșilor de pace și dreptate.

Dar visu-i scurt... Din nou-mi răsare halul
Nenumăratelor mulțimi stârnite,
Precum e de furtuni pe mare valul.

Și gându-atunci spre zilele umbrite
Mi-l port. — Minciunei ca să-i bată ceasul,
Pe pragul unei lumi închipuie

Cu-atâta drag, n'a fost de-ajuns nici glasul
Seninului Martir-Ispășitor
Ce'n stânca vremilor săpându-și pasul

Intipărise 'ntr'ânsa, visător,
Și cugetu-i adânc de n'are nume,
Și dorul lui, neîmplinitu-i dor.

Trecut-au zeci de veacuri peste lume:
Acelaș vânt pe mare-și urlă versul
Stârnind aceleași ciocote de spume;

Cu-acelaș nimb ducându-și universul
Acelaș soare 'n neclintitu-i pas
Mulțimilor de lumi le mână mersul.

Iar omul, până 'n ultimul-i popas,
Pășind pe 'ngusta zilelor cărare, —
Acelaș, tot acelaș a rămas.

Cu ochii minței dincolo de zare,
El orb și lacom tâlcue misterul
Ce-l ține 'ncătușat... Și 'n așteptare,

Setos de biruințe, chiamă cerul
In lupta-i crâncenă ce nu se curmă,
Și'n lava negrei Uri muindu-și fierul

Se sbate'n zvârcoliri imensa turmă
Ce'n tabere vrăjmaşe desbinată
Ruine 'ngrămădeşte 'n trista-i urmă.

Din cartea lumii groaza necurmată
Asemeni unui freamăt se desprinde
Şi pare că'n văzduh stă aninată.

Şi nici mirarea nu te mai cuprinde
Că-şi umflă Ura vocea ei cumplită,
Că rugul jertfelor mereu se 'ntinde.

Doar când înverşunarea-i aţipită,
Auzi cântând şi cântece senine,
Şi glia-i veselă de holde-acoperită.

Dar liniştea-i un vis — o clipă ţine:
Vin oameni-lupi în urlet fioros,
Şi 'n urma lor vezi corbii prin ruine.

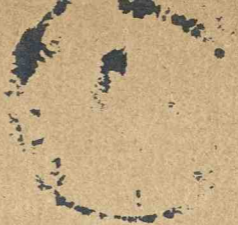
Şi orice leac e fără de folos,
Chiar un Atlas dac'ar putea cu-o mână
Mutà pământu'n sus şi ceru'n jos,

Cât timp zavistia pe om îl mână
Și-l mistue nesațiul ca de fiară;
Cât timp nu-și schimbă firea lui bătrână,

Muncită de-a păcatelor povară
Pe-acest noian al Patimei — abisul
Ce s'ar preface'n rai de primăvară,

De mi s'ar împlini a ceea visul.

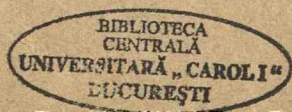

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
ÎN LINIȘTE	1
PE CULMEA ÎNĂLȚIMEI	4
ELADA	4
VEDENIE	9
ȚESĂTOAREA	14
MOȘ PETREA	17
FLOAREA CE ASTĂZI SURÂDE	24
POVESTEA UNUI SUFLET	26
NOCTURNA	30
CÂMPIA TĂCEREI	35
SE DUC PRECUM VISUL	40
GLOSSA	42
ALLAH EKBÈR!	44
VICTUS	46
CA SĂ TE'MPACI	48
PRIMĂVĂRATECUL VÂNT	50

	<u>Pag.</u>
INVIŢĂTOR	52
VENDETTA	54
ZADARNIC TE MIRI	74
CU GÂNDUL DEPARTE	75
ECCE HOMO	79
ROBII MĂREI:	
<i>I Luntraşul</i>	84
<i>II Se leagănă luntrea</i>	87
<i>III La Saint-Privat</i>	91
<i>IV Pescarul</i>	95
<i>V Moş Zaim</i>	98
CÂNTUL MAGALIEI	105
EL	111
UND' TE DUCI?	113
TRIST URLĂ TOMNATECUL VÂNT (RONDEL)	115
ACUMA CÂND TOATE (RONDEL)	117
TRIOLET	119
SINGUR ÎN AL VIEŢEI TOI	120
SE DUC	121
PE-A VISULUI ARIPĂ	121
PE CHIPU-I BLÂND	123
DIN SUFLETU-MI	124
PRINTRE VALURILE PRIBEGIEI	125
ÎNTREABĂ	127
DE CE?	129
JELEŞTE PĂDUREA	131

	<u>Pag.</u>
STINGHER	133
ACELAȘ CÂNT, ACELAȘ VIS	134
CÂND ÎN TĂCEREA NOPTEI	135
S'AU DUS ȘI COCORII	136
DE-AR IZBÎ UN URAGAN	138
ÎN UMBRA PARCULUI SENIN	140
RUGĂ	143
AEVEA	147

SECTIA PEDAGOGICĂ
VERIFICAT 2014

SECȚIA PEDAGOGICĂ
VERIFICAT 2014

VERIFICAT
April

Atelierele SOCEC, București.